

Moravskoslezský kraj

PODPORA
PŘESHRANIČNÍ
KONKURENCESCHOPNOSTI

Manažerské shrnutí

VÝCHOZÍ SITUACE:

Relativně dobrá interregionální dopravní infrastruktura (silniční a železniční), díky vysoké míře urbanizace (především Polsko a Česko) relativně malé vzdálenosti, což vytváří předpoklady pro generování aglomeračních úspor. Relativně slabší intra-regionální dopravní napojení (především TEN).

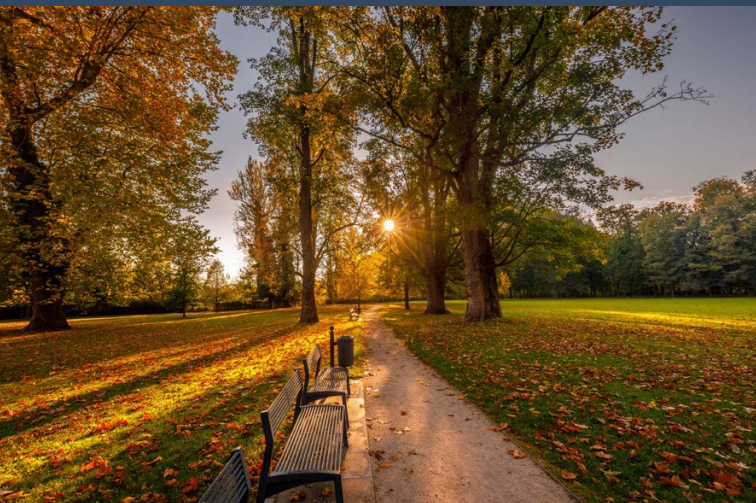
Demografický a ekonomický potenciál území koncentrující poplávkou více než 7 milionů obyvatel, které se vyznačuje relativní kulturní (jazykovou) blízkostí. Z hlediska nominální velikosti se jedná o jeden z největších regionů nejen v kontextu střední Evropy.

Odliv obyvatel a stárnutí populace zrcadlí se v demografickém poklesu. Obzvláště problematickým je pak dlouhodobý odliv mladých obyvatel (brain-drain), který podvazuje kvalitu a kvantitu lidského kapitálu v území. Vlivem restrukturalizace regionálních ekonomik se regiony vyznačují nadprůměrným zastoupením sociálně ohrožených skupin (sociální downgrading).

Relativně analogická sektorová struktura ekonomiky, s dominancí tradičních odvětví, nicméně mezifiremní vztahy vykazují známky slabé kooperace. Vzhledem k analogické struktuře regionálních ekonomik převažují konkurenční nad kooperačními vazbami.

Ekologické zátěže. Katovická konurbace, Rybnická a Ostravská aglomerace se potýkají s nadprůměrně znečištěným ovzduším a existencí rozsáhlých území dotčených těžbou a průmyslovou činností (brownfields). Zejména ovzduší představuje politicky ožehavé téma.

Fungující přeshraniční trh služeb, jako je například cestovní ruch, nákupní turistika nebo oblast kulturních/sportovních aktivit. V uvedených oblastech lze identifikovat přítomnost „rozdílných atraktivit“.

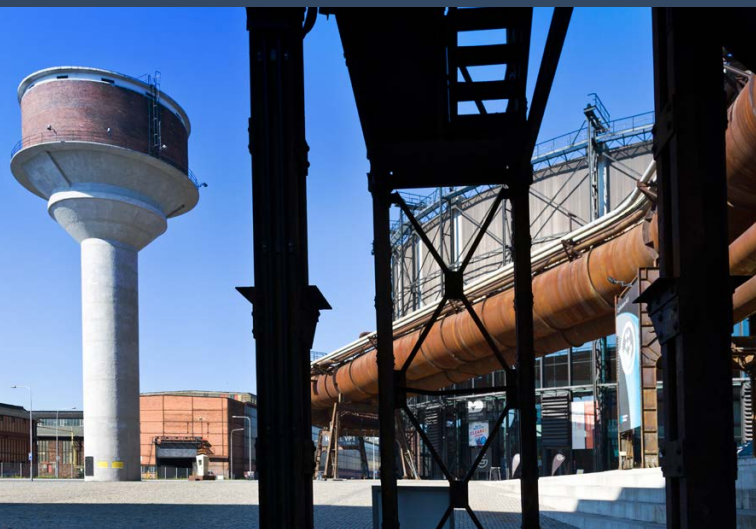

ROZHODUJÍCÍ PŘESHRAŇIČNÍ TÉMATA A VAZBY

Jde převážně o jednostranný tok zaměstnanců firem především ze Slezského vojvodství do MSK. Zaměstnanci směřují z odvětvového hlediska především do sekundárního sektoru. Z odvětvového hlediska jsou polští pracovníci zaměstnáváni v různých odvětvích zpracovatelského průmyslu, z nichž dominuje automobilový průmysl. Z dlouhodobého hlediska se jeví jako výhodné, že MSK bude pravděpodobně moci těžit z polského pracovního trhu ještě dlouhou dobu. Otázkou ovšem je, zda bude méně kvalifikovaná pracovní síla v Moravskoslezském kraji (MSK) ještě v takové míře poptávána. Ukazuje se, že například v segmentu znalostně náročných obchodních služeb převažuje především konkurenční vztah. Slovenský trh práce není tak zajímavý. Je to i z důvodu stejného odvětvového zaměření na automobilový průmysl v Žilinském kraji. Tradičně směřují zahraniční pracovníci ze Slovenska například do Třineckých železáren.

Přeshraniční mobilita za službami. Mobilita za službami je kvůli prostorové blízkosti spíše krátkodobá. Prakticky totéž lze tvrdit i o rekreační mobilitě. Z MSK do polského příhraničí (nikoli slovenského) existuje obecně dlouhodobá silná tendence krátkodobého cestování za maloobchodními službami. Z české strany se velmi vyplatí nakupovat v Polsku stavební hmoty. Polský maloobchod prostřednictvím spedičních služeb přesahuje do MSK. Kromě potravin a stavebních hmot nakupuje česká klientela v Polsku oblečení a bytový textil. Poláci navštěvují MSK většinou jednorázově.

Volnočasové aktivity. Poláky zajímají cíle trávení volného času – aquaparky, venkovská koupaliště, jednorázové výlety na kole, kulturní památky, ZOO aj. V podstatě jde o rekreační aktivity. Ostrava plní v rámci rozsáhlého hornoslezského aglomerovaného prostoru, do kterého krom ostravské aglomerace náleží také katovická konurbace a rybnická aglomerace, roli kulturního centra s významnými kulturními a sportovními akcemi. Jako problém se jeví centrum Ostravy, které je ve večerních a nočních hodinách bez výraznějšího života.

VIZE PRO BUDOUCÍ VZTAH

Přeshraniční metropolitní prostor s výraznou **průmyslovou tradicí** aspirující na **infrastrukturně** a **ekonomicky nejvíce** provázané a **inovativní** území v Evropě, kde státní hranice má prakticky nulové limitující efekty. Dochází **k přirozenému pohybu pracovníků a kapitálu**. Dílčí asymetrie jsou efektivně využívány k dalšímu **ekonomickému rozvoji**. To vše je doprovázeno intenzivními **sociálními a kulturními vztahy formální i neformální podoby**, které jsou založeny na velmi podobném **sdílení hodnot, kultury a identity** s citlivým vnímáním **environmentálních otázek, zejména kvality ovzduší**.

DOPORUČENÁ TÉMATA K REALIZACI

Rozvoj dopravní infrastruktury pro všechny dopravní módy, posilování přeshraniční mobility za službami a rozvoj přeshraničního turismu.

Podpora kulturních a kreativních odvětví (KKO) v přeshraniční dimenzi prostřednictvím využití energie a dynamiky v daném tématu ve všech třech hraničních regionech. Valorizace průmyslového a přírodního dědictví na bázi sdíleného know-how a projektů.

Další podpora integrace přeshraničního pracovního trhu a zapojování polských pracovníků zejména do perspektivních odvětví. V návaznosti na trh práce intenzifikace podpory přeshraničních inovačních systémů a využití nově nastupujících odvětví (zelená ekonomika, IT, KKO). Společná řešení směrem k sociotechnické tranzici.

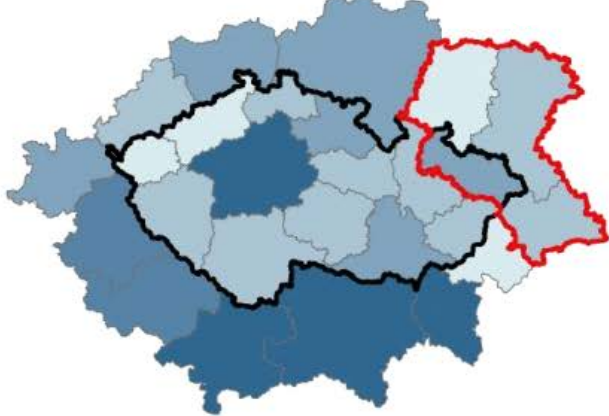
Posílení reálných sítí a VaV spolupráce mezi místními univerzitami a posílení institucionální kapacity v metropolitní perspektivě v daném území.

Řešení společných environmentálních otázek prostřednictvím institucionální spolupráce především za účelem zlepšení kvality ovzduší.

Posílení funkčních nástrojů přeshraniční spolupráce i přeshraničního komunitního života, intenzifikace a profesionalizace ztahů mezi krajskými samosprávami.

Popularizace pohraničních oblastí sousedních států, zvyšování kulturně historického povědomí o přeshraničním území se speciálním zaměřením na mládež, pořádání zájezdů do sousedního státu.

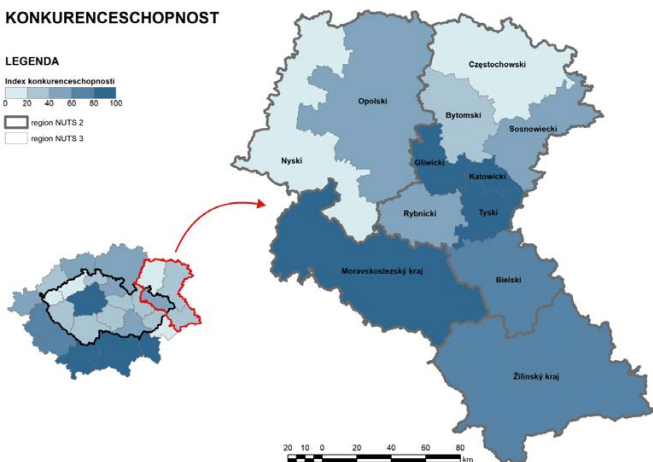

KONKURENCESCHOPNOST

LEGENDA

Index konkurenceschopnosti
0 20 40 60 80 100

region NUTS 2
region NUTS 3

Poznámka:

Index konkurenceschopnosti vychází ze 4 indikátorů.

- HDP na obyvatele v paritě kupního standardu,
- produktivita práce z přidané hodnoty zpracovatelského průmyslu (hrubá přidaná hodnota na zaměstnance),
- podíl znalostních odvětví (NACE: J-K+M-N) na zaměstnanosti,
- hrubá míra přirozeného přírůstku.

Indikátory nejsou vážené.

Hodnoty jsou přepočítány na škálu 0 (nejhorší) až 100 (nejlepší).

Kontaktní osoba za řešitele projektu:

doc. RNDr. **Jaroslav KOUTSKÝ**, Ph.D.

tel.: +420 475 284 711

e-mail: jaroslav.koutsky@ujep.cz

Materiál vznikl v rámci projektu Analýza přeshraniční konkurenceschopnosti krajů ČR (TITSMMR821). Tento projekt je financován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu BETA2.

Tento projekt je financován se státní podporou
Technologické agentury ČR
v rámci programu BETA2

www.tacr.cz
Výzkum užitečný pro společnost

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

